

تبیین برنامه عملیاتی دبیرخانه ادبیات
سال تحصیلی 1399-1400

گروه ادبیات استان آذر بایجان شرقی

مرداد 99

مقدمه و ضرورت اجرا

▶ مقدمه

▶ و ضرورت اجرا

▶ **الف.** برنامه های ارتقای حرفه ای با توجه به میزان اثربخشی، به شیوه مطلوب و هدفمندتر تداوم مییابند. میتوان گفت اگر در این زمینه به جای پیشبرد برنامه های متعدد اما موازی هم، دقت و نظارت را به برنامه های محدودی اختصاص دهیم، بهره وری و نتایج مطلوب تر خواهیم داشت. یکی از اهداف برنامه حاضر، پرداختن به این ضرورت است که بتوان با هم افزایی بخشهای مختلف، به ارتقای محسوس حرفه ای معلمان دست یافت.

مقدمه و ضرورت اجرا

- ب.** با توجه به اهمیت حرکت به سوی روشهای نوین در جهان معاصر و شرایط آموزشی مبهم کنونی، استقبال و همه گیری برنامه های آموزش و پرورش بسیار مهم و پررنگ است. در ماه های اخیر با تعطیلی مراکز آموزشی، ضرورت تداوم آموزش به شیوه های نو، بسیار بیشتر از گذشته احساس شد. ابهام در وضعیت برگزاری کلاس های حضوری در سال تحصیلی آینده نیز، اهمیت موضوع را دوچندان میکند. باید گفت این مورد، تنها منحصر به موقعیت کنونی نیست و در تحول خالق آموزش، بسیار موثر خواهد بود.
- ج.** اهداف آموزشی اصلی که در درس فارسی عبارتند از آموزش و ارتقای مهارتهای زبان، باید محقق شوند. با توجه به این که بیشترین تأکید آموزش زبان فارسی در مدارس بر مهارت «خواندن» و «نوشتن» متمرکز است. انتظار میرود که توانایی دانشآموزان این نظام در این دو مهارت متبلور شده باشد، در حالی که عکس این اتفاق افتاده است. براساس ارزشیابیها، نتایج امتحانات رسمی، بیانگر وضعیت واقعی تواناییها و مهارتهای چهارگانه دانش - آموختگان نیست و وضعیت موجود آموزش زبان و ادبیات فارسی با اهداف برنامه درس ملی، تفاوتی قابل توجهی دارد. از این رو دبیرخانه کیفیتبخشی به فرایند تدریس ادبیات فارسی متوسطه اول مستقر در استان کردستان، برای وضعیت موجود، با نگاه به موارد ذکر شده، برنامه های پیشنهاد میدهد که بیشترین اثربخشی در آموزش را با امکانات موجود محقق کند

اهداف

- ▶ نظام مند ساختن آموزش در فضای مجازی و اجرای یک برنامه منسجم، دقیق، علمی و مورد تأیید به جای برنامه های متعدد.
- ▶ بهره گیری دبیران و دانش آموزان سراسر کشور از یک بستر مشترک، به روزآوری جنبه های حرفه ای معلمان در جهت اصلاح و نوکردن فعالیتهای آموزشی، متناسب با شرایط ویژه.
- ▶ هدفمند کردن توانمندی اهای علمی دبیران ادبیات فارسی کشور در آموزش مهارتهای زبانی

رویکردها

- ▶ رویکرد اصلی در تهیهٔ تمامی محتواها، افزایش التذاذ ادبی ، فراهم کردن زمینهٔ ورود ادبیات به زندگی روزمره و رویکردها خروج از رویکرد دانشی صرف است.
- ▶ نوآوری و خالقیت در روش تدریس
- ▶ روش یادگیری معکوس
- ▶ بهره گیری از ظرفیتهای و شرایط بومی و زبان مادری برای آموزش در هر استان

ویژگیهای فایل های درخواستی توصیف کلی

محتوای هر درس شامل موارد زیر است که هر کدام به طور جداگانه در فایل‌های مجزا تدوین میشود:

- مهارت خواندن و درک مطلب (متن درس، روانخوانی، شعرخوانی، حکایت و خودارزیابیها و ...)

- مهارت گفتن و شنیدن (بحثهای گروهی و ...)

- بخش دانشهای زبانی و ادبی (نکته ها و ...)

• در تهیه فایل ها، توجه به سنجش عملکردی مورد تأکید است. (توصیه میشود در صورت نیاز با راهنبران سنجش عملکردی استان مشورت شود)

• بخش نوشتن، در تمامی فایل ها میتواند استفاده شود (منظور تمرین های پایانی هر درس است که تحت عنوان نوشتن آمده است) • طرح کلی فایلها بر اساس طراحی آموزشی و طراحی یادگیری باشد. در صورت نیاز، توضیحات پیوست شیوهنامه مطالعه شود)

ویژگی های کمی

- ▶ 1- حجم هر فایل با در نظر گرفتن کیفیت قابل قبول، کمتر از 25 مگابایت باشد.
- ▶ 2- زمان هر فایل از 7 دقیقه بیشتر نباشد.
- ▶ 3- تعداد فایل برای هر درس محدودیتی ندارد و با توجه به نیاز، تغییر کند.
- ▶ 4 - در ضبط فایلها از برنامه هایی استفاده شود که امکان نوشتن و صحبت کردن بر روی فایل وجود داشته باشد. حضور گاهگاه دبیر هم به صورت تصویری در فایل موجب ایجاد ارتباط بیشتر خواهد شد
- ▶ 5 - یادآوری می شود کارهای ارائه شده به صورت فیلم تدریس همکار، تدریس مشترک با دانش آموز، تدریس معکوس یا در قالب یکی از نرم افزارهای موجود و یا هر برنامه و روش کاربردی دیگری می تواند باشد. بنابراین جز درباره موارد ذکر شده در شیوه نامه، در روش تولید فایل محدودیتی وجود ندارد و همکاران محترم مجازند با استفاده از تجربه، نوآوری و مهارتی که دارند تدریسشان را به نمایش و اشتراک بگذارند.
- ▶ 6- از پیامهای سوگیرانه مذهبی و سیاسی پرهیز شود.
- ▶ 7- محتوای آموزشی تولید شده نباید حاوی هیچگونه تبلیغاتی باشد. (از جمله تبلیغ و معرفی کتابهای کمک درسی یا موسسات غیردولتی آموزشی و ...)

ویژگی های کیفی و مورد تأکید

- ▶ در تمامی مراحل تولید، تأثیر استفاده از طنز و جنبه های سرگرمی را فراموش نکنیم، یعنی آنچه به عنوان یک تقویت کننده موثر می تواند خالقیت را به تکالیف بازگرداند.
- ▶ تدریس گروهی دبیران یا دبیران و دانش آموزان امتیاز ویژه خواهد داشت.
- ▶ می توان از مشارکت اولیا و سایر اعضای خانواده ی دانش آموزان در بخش های متناسب، با توجه به قابلیت نشر در فضای مجازی نیز استفاده کرد.

1. طرح فایلها مبتنی بر راهکارهای ترویج کتابخوانی باشد. (در فضای مجازی)

پیشنهادها

- ▶ - ارجاع به داستانهای گروه سنی نوجوان در بخش خواندن و درک مطلب
- ▶ - اختصاص بخشی از تکالیف درک مطلب به همخوانی (خوانش گروهی بخشی از یک کتاب در یک بازه زمانی)
- ▶ - اختصاص ساعات مشخص و کوتاه به اشتراک برداشتها از کتاب معرفی شده.
- ▶ - یکی از بخشهای مناسب برای ترویج کتابخوانی معرفی نویسندگان و آثاری است که در کتاب درسی ذکر شده است. برخی از این آثار جزو متون کهن هستند که میتوان نسخه‌های بازنویسی شده آنها را که ساده تر است برای مطالعه به دانش آموزان معرفی کرد.
- ▶ - در خوانش متن، روانخوانی و شعرخوانی، اجرای متوالی اما بخش بخش دانش آموزان و تدوین نهایی فایل، منجر به تولید فایل‌های جذابی خواهد شد.

۲. بخش گفت وگوها

▶ در کتاب فارسی که دستیابی به ارتقای مهارتهای گفتن و شنیدن را فراهم میکنند، با در نظر گرفتن آموزش مهارتهای تفکر انتقادی و تقویت روحیه پرسشگری مورد استفاده قرار گیرند. (بنگرید به «بررسی مهارتهای تفکر انتقادی در داستانهای کودک و نوجوان» مرتضی کوبی و دیگران، مطالعات ادبیات کودک، پاییز و زمستان 89)

▶ پیشنهادها

▶ - استفاده از این بخش ها میتواند به کمک شاخه های مختلف هنری صورت پذیرد، به ویژه هنرهای نمایشی (شامل محصولات تصویری، صوتی و ...) چه تولیدات دانش آموزان و چه فیلم های کوتاه در دسترس.

۳ . بخش دانش ها

- ▶ پیشنهادها
- ▶ -از سوالات چهارگزینه ای استفاده نشود.
- ▶ -در یادگیری این بخش، به مهارت حل مساله و تدریس معکوس توجه شود.
- ▶ - تدریس گروهی، نقش موثری در کم کردن سختی های این بخش خواهد داشت.

۴. بخش درس آزاد

▶ بخش درس آزاد تعدادی از استانها به جای تهیه محتوای دو درس از کتاب درسی (درسهای تعیین شده بر اساس فرم ب)، یکی از محتواها را از درس آزاد همان پایه، مطابق شیوهنامه تدوین میکنند. (تدوین درس آزاد به منظور گردآوری گنجینه ای از فرهنگ و آداب و رسوم مناطق مختلف ایران و تقویت هویت ایرانی-اسلامی است. این مجموعه، به عنوان نمونههای عینی میتواند الگوی مناسبی برای تدریس این درس و بیان ناگفتههای کتاب درسی باشد.)

فرم شماره ب (داوری فایلها)

امتیاز						عنوان	بخش
۱	۲	۳	۴	۵	۶		
						رعایت تقسیم‌بندی درس	توصیف کلی
						توجه به سنجش عملکردی	
						طرح منسجم و دقیق (آموزشی یا یادگیری)	ویژگی‌های کمی
						رعایت حجم و زمان	
						تنوع در تولید فایل (بند چهارم ویژگی‌های کمی)	ویژگی‌های کیفی و مورد تاکید
						کیفیت فنی فایل	
						رعایت اصول بی طرفی در آموزش (بندهای ششم و هفتم از ویژگی‌های کمی)	ویژگی‌های کیفی و مورد تاکید
						خلاقیت در تولید فایل	
						استفاده از شیوه‌های ترویج کتاب‌خوانی در طراحی	
						طراحی بر اساس پرورش مهارت تفکر انتقادی و روحیه‌ی پرسشگری در بخش گفتن و شنیدن	
						تنوع در تکالیف و سوالات	
						تاکید بر مهارت حل مساله در طراحی تکالیف	
						تدریس گروهی (دبیران / دبیران و دانش‌آموزان)	
						تدریس گروهی (دانش‌آموزان / دانش‌آموزان و اعضای خانواده)	
						جمع امتیازها	

※ ردیف‌های اول و چهارم، هر کدام ۱ امتیاز دارند.

※ ردیف‌های ششم و هفتم، هر کدام ۴ امتیاز دارند.

اداره تکنولوژی و گروه‌های آموزشی متوسطه کردستان

4070.kurd.medu.ir

از حسن توجه شما
سپاسگزارم